

มจิรา

วันอังคารที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2534 ปีที่ 14 ฉบับที่ 4834 ราคา 5 บาท

เพาะพันธุ์หอยมุกจาก
ฝีมือคนไทยที่ญี่ปุ่นตะลึง

ลูกหอยมุกจาน ในตะกร้าแขวน

บ่ออนุบาลในโรงเพาะเลี้ยง

หอยมุกจานและนิ่วตยสิทธิ์สอดใส่ให้เกิดมุกมุก

ถ้าพูดถึงเรื่อง "มุก" ที่ก่อกำเนิดจากเนื้อเยื่อของหอยทะเลแล้วละก็ สาธิตทุกคู่ย่อมขึงออกไปที่ประเทศญี่ปุ่น เพราะนอกจากจะเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยมุกที่ใหญ่ที่สุดในโลกแล้ว ยังพยายามคิดค้นเทคโนโลยีวิธีการต่าง ๆ นานา เพื่อขยายพันธุ์หอยมุกหลายชนิด ก่อนผลิตมุกส่งขายไปทั่วโลก

แล้วรู้ ๆ ประเทศไทย โดย ศูนย์พัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จ.ประจวบคีรีขันธ์ กองเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง กรมประมงก็ต้องการให้โลกและญี่ปุ่นที่เมื่อสามารถเพาะเลี้ยงหอยมุกที่ได้ชื่อว่ามีความเพ่งที่สุดในโลก และหายากที่สุดอีกด้วย นั่นคือ **หอยมุกจาน** ซึ่งมีถิ่นอาศัยเฉพาะบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก (แต่ไม่ทุกที่) และมหาสมุทรอินเดียเท่านั้น

แรงผลักดันให้มีการคิดค้นและทดลองเพาะเลี้ยง **หอยมุกจาน** นี้มาจากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความต้องการวัตถุดิบเพื่อสร้างงานทดทดกรรม อุตสาหกรรม ของที่ระลึก เครื่องประดับ เฟอร์นิเจอร์ รวมทั้งเพื่อสร้างอาชีพแก่ประชาชนแถบชายฝั่ง ความต้องการเหล่านี้นับวันจะเพิ่มปริมาณสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมส่งออก จึงทำเอาได้เข้าประเทศเกือบ 30 ล้านบาท เมื่อปี 2529

ฟาร์มเลี้ยงหอยมุกในประเทศไทยคาดว่าเมื่ออยู่ 3-4 แห่ง แต่ละแห่งต่างเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์หอยมุกได้ ยกเว้นหอยมุกจาน

งานเพาะเลี้ยงหอยมุกจานของศูนย์ ที่คลองวาฬ จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีใช้เพิ่งเริ่มต้นเท่านั้น หากแต่กินเวลาจนถึง 6 ปีเศษ นับแต่ปี 2527 จนถึงต้นปี 2533 นี้เอง

คุณพรชัย ตยวีร์จันทร์ ผู้อำนวยการศูนย์คลองวาฬกล่าวว่า ต้องหาพ่อพันธุ์แม่พันธุ์หอยมุกจานจากธรรมชาติขนาด 20-30 เซนติเมตร นำมากัดตัวราว 2-3 กิโลกรัม ซึ่งซื้อจกชาวประมงในราคาตัวละ 500-500 บาท และบางส่วนได้จากบริษัทภาคผู้ผลิตมุกรายใหญ่ของประเทศไทย ที่แสนฮาว เมื่อได้พ่อพันธุ์แม่พันธุ์มาแล้ว จึงนำมากเลี้ยงในตะกร้าแขวนได้แก่ ทุก ๆ 1-2 เดือน จึงทดลองเพาะพันธุ์โดยกระตุ้นให้พ่อและแม่พันธุ์หอยปล่อยน้ำเชื้อและไข่ผสมกัน ไข่หอยที่ได้นั้น 20 ล้านฟอง คือความภาคภูมิใจของนักวิชาการที่นี่ แต่ถ้ามองทางด้านนี้จะเห็นได้ว่าพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่มีเปอร์เซ็นต์

60 เปอร์เซ็นต์ของไข่หอยมุกจานที่ฟักได้นั้นถูกเลี้ยงด้วยอาหารสาหร่ายเซลล์เดียว ไข่หอยมุกจานเช่นเดียวกับหอยชนิดอื่น ราว 3 สัปดาห์ ลูกหอยจะลอยตัวในน้ำ จากนั้นต้องหาวัสดุให้ลูกหอยเกาะ อาทิ เชือก กัดปิงหา แผ่นพีวีซี จากนั้นจึงย้ายไปอนุบาลในถังที่มีกระแสไหลเวียน

ล่าสุดผลิตลูกหอย 30,000 ตัว จากไข่ 20 ล้านฟอง และจากไข่ที่ฟัก 10 ล้านฟอง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของธรรมชาติ

ที่ประเทศไทยสามารถระบุได้ว่าเราเป็นแหล่งแรกในการเพาะเลี้ยงหอยมุกจานสำเร็จ เนื่องจากหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น ออสเตรเลีย หรืออินโดนีเซีย ต่างยังไม่สามารถเพาะเลี้ยงหรืออาจจะเป็นเพราะประเทศเหล่านั้นถือความลับสุดยอดก็เป็นได้เหมือนกัน

ราคาสูงสุดของมุกจากหอยมุกจาน ณ เกาะภูเก็ต และสมุยนั้น บริษัทจากญี่ปุ่นเคยซื้อถึงเม็ดละ 4 ล้านบาท

หากจะส่งเสริมการเพาะเลี้ยงหอยมุกแก่ชาวประมงจริง ๆ คาดว่ามีความเป็นไปได้สูง เพราะนอกจากขายเม็ดมุกได้แล้ว ส่วนเปลือกมุกยังสามารถขายได้กับอุตสาหกรรมต่าง ๆ อีกด้วย

เพื่อแก้ความต้องการในประเทศถึงสูงถึงปีละ 50,000 ตัว หากไทยสามารถผลิตด้านการเลี้ยงหอยมุกได้อย่างกว้างขวางแล้วละก็ เชื่อว่าตัวเลขจะสูงกว่านี้หลายเท่าตัว

ข้อจำกัดของการเพาะเลี้ยงหอยมุกอยู่ที่การเปิดเทคนิควิธีการ จึงทำให้อุตสาหกรรมด้านนี้ไม่เติบโตเท่าที่ควร ความสำเร็จของศูนย์คลองวาฬ จึงช่วยเปิดทางแก่ชาวประมงอย่างดียิ่งในอนาคต